Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (siódma izba)

z dnia 14 października 2021 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Wspólnotowa ochrona odmian roślin – Rozporządzenie (WE) nr 2100/94 – Artykuł 96 – Obliczanie terminów przedawnienia roszczeń, o których mowa w art. 94 i 95 – Rozpoczęcie biegu terminu – Data przyznania wspólnotowego prawa do ochrony oraz powzięcia wiedzy o naruszeniu i poznania tożsamości sprawcy – Data zaprzestania rozpatrywanych działań – Kolejność zdarzeń – Działania o charakterze ciągłym – Ograniczenie do działań podjętych ponad trzy lata wcześniej

W sprawie C-186/18

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Tribunal Supremo (sąd najwyższy, Hiszpania) postanowieniem z dnia 7 marca 2018 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 9 marca 2018 r., w postępowaniu:

José Cánovas Pardo SL

przeciwko

Club de Variedades Vegetales Protegidas,

TRYBUNAŁ (siódma izba),

w składzie: I. Ziemele (sprawozdawczyni), prezes szóstej izby, pełniąca obowiązki prezesa siódmej izby, T. von Danwitz i A. Kumin, sędziowie,

rzecznik generalny: H. Saugmandsgaard Øe,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu José Cánovas Pardo SL – V. Venturini Medina, procurador, i A. Scasso Veganzones, abogada,

– w imieniu Club de Variedades Vegetales Protegidas – P. Tent Alonso, V. Gigante Pérez, I. Pérez-Cabrero Ferrández i G. Navarro Pérez, abogados,

* Język postępowania: hiszpański.

– w imieniu rządu greckiego – G. Kanellopoulos, E. Leftheriotou oraz A. Vasilopoulou, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu Komisji Europejskiej – B. Eggers, I. Galindo Martín i G. Koleva, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 22 kwietnia 2021 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 96 rozporządzenia Rady (WE) nr 2100/94 z dnia 27 lipca 1994 r. w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin (Dz.U. 1994, L 227, s. 1).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy José Cánovas Pardo SL (zwaną dalej „spółką Pardo") a Club de Variedades Vegetales Protegidas (zwaną dalej „spółką CVVP") w przedmiocie uprawiania przez tę ostatnią spółkę drzew mandarynkowych odmiany „Nadorcott" bez zezwolenia CVVP.

Ramy prawne

3 Zgodnie z art. 1 rozporządzenia nr 2100/94 „[…] ustanawia się wspólnotowy system ochrony odmian roślin, jako jedyną i wyłączną formę wspólnotowego prawa własności przemysłowej do odmian roślin".

4 Artykuł 13 tego rozporządzenia, zatytułowany „Uprawnienia posiadacza wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin i jego ograniczenia", stanowi:

„1. Wspólnotowe prawo do ochrony odmian roślin wywiera taki skutek, iż posiadaczowi lub posiadaczom wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin, zwanym dalej »posiadaczami«, przysługuje prawo do wykonywania działań wymienionych w ust. 2.

2. Bez uszczerbku dla przepisów art. 15 i 16 następujące działania w odniesieniu do składników odmiany lub materiału ze zbioru odmiany chronionej, zwanych dalej »materiałem«, wymagają upoważnienia [zgody] posiadacza:

a) wytwarzanie lub rozmnażanie (reprodukcja);

b) przygotowanie do rozmnażania;

c) oferowanie do sprzedaży;

d) sprzedaż lub inne wprowadzenie do obrotu;

e) eksport ze Wspólnoty;

f) import do Wspólnoty;

g) przechowywanie do każdego z celów wymienionych w lit. a)–f).

Posiadacz może udzielić swojego upoważnienia [swojej zgody] na określonych warunkach i z ograniczeniami.

3. Przepisy ust. 2 stosuje się do materiału ze zbioru tylko wówczas, jeżeli ten materiał otrzymano w drodze nieupoważnionego użytkowania składników chronionej odmiany i o ile posiadacz nie miał wystarczającej możliwości wykonywania jego prawa w odniesieniu do wymienionych składników odmiany.

[…]".

5 Artykuł 94 wspomnianego rozporządzenia, zatytułowany „Naruszenie", ma następujące brzmienie:

„1. Każda osoba, która:

a) nie będąc do tego uprawnioną podejmuje jedno z działań określonych w art. 13 ust. 2 w odniesieniu do odmiany, na którą przyznano wspólnotowe prawo do ochrony odmian roślin;

lub

b) nie używa poprawnie nazwy odmiany na podstawie art. 17 ust. 1 lub pomija istotne informacje wymienione w art. 17 ust. 2;

lub

c) sprzecznie z przepisami art. 18 ust. 3 używa nazwy odmiany, na którą przyznano wspólnotowe prawo do ochrony odmian roślin, lub nazwy, która może wprowadzić w błąd ze względu na podobieństwo do tej nazwy;

może być przedmiotem działania, podjętego przez posiadacza, mającego na celu zaniechanie naruszenia lub wypłatę słusznego wynagrodzenia, lub obu.

2. Osoba, która działa umyślnie lub z niedbalstwa, jest ponadto obowiązana do naprawienia wszelkich szkód wynikających z naruszenia. W przypadkach winy nieumyślnej nieznacznego stopnia roszczenia można zmniejszyć stosownie do stopnia winy nieumyślnej, nie mogą być one jednak mniejsze od korzyści, która odniosła osoba naruszająca prawo".

6 Artykuł 95 tego rozporządzenia, zatytułowany „Działania przed przyznaniem wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin", jest sformułowany następująco:

„Posiadacz może żądać słusznego wynagrodzenia od każdej osoby, która w okresie między publikacją wniosku o przyznanie wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin a jego przyznaniem dokonała czynu, który byłby zabroniony po przyznaniu tego prawa".

7 Zgodnie z art. 96 rozporządzenia nr 2100/94, zatytułowanym „Przedawnienie”:

„Roszczenia na podstawie art. 94 i 95 ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia ostatecznego przyznania wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin i dnia, w którym uprawniony dowiedział się o naruszeniu swego prawa i o osobie, która je naruszyła, a w każdym przypadku po 30 latach od dnia, w którym nastąpiło naruszenie”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

8 Nadorcott Protection SARL złożyła w dniu 22 sierpnia 1995 r. do Wspólnotowego Urzędu Ochrony Odmian Roślin (CPVO) wniosek o przyznanie wspólnotowego prawa do ochrony odmiany roślin odnośnie do odmiany drzew mandarynkowych Nadorcott, które zostało jej przyznane w dniu 4 października 2004 r. Od decyzji tej wniesiono odwołanie o skutku zawieszającym przyznanie prawa do ochrony, które zostało oddalone decyzją z dnia 8 listopada 2005 r., opublikowaną w *Biuletynie Urzędowym Wspólnotowego Urzędu Ochrony Odmian Roślin* z dnia 15 lutego 2006 r.

9 Od 2006 r. spółka Pardo uprawia 4457 drzew mandarynkowych odmiany Nadorcott.

10 Geslive, której powierzono zarządzanie prawami do odmiany Nadorcott, w dniu 30 października 2007 r. skierowała do spółki Pardo pierwsze wezwanie do zaprzestania uprawy tej odmiany roślin ze względu na brak właściwej licencji.

11 W dniu 30 marca 2011 r. spółka CVVP, której przekazano zarządzanie tymi prawami od dnia 13 grudnia 2008 r., skierowała do spółki Pardo nowe wezwanie, na wypadek gdyby okazało się, że uprawia ona 5000 drzew mandarynkowych odmiany Nadorcott, o zaprzestanie tej uprawy.

12 Po złożeniu w listopadzie 2011 r. do Juzgado de lo mercantil (sądu ds. gospodarczych, Hiszpania) wniosku o dokonanie czynności przygotowawczych mających na celu stwierdzenie naruszenia wyłącznych praw do odmiany Nadorcott, spółka CVVP wniosła dwa powództwa przeciwko spółce Pardo, mianowicie, po pierwsze, powództwo z tytułu „ochrony tymczasowej” odnośnie do działań wykonywanych przez tę spółkę przed przyznaniem wspólnotowego prawa do ochrony, czyli przed dniem 15 lutego 2006 r., i po drugie, powództwo o stwierdzenie naruszenia odnośnie do działań wykonywanych po tej dacie. W szczególności spółka CVVP wniosła o stwierdzenie naruszenia wyłącznych praw do odmiany Nadorcott trwającego od dnia 15 lutego 2006 r. aż do jego zaprzestania. Spółka CVVP zażądała również nakazania spółce Pardo zaprzestania tej uprawy niezgodnej z prawem, usunięcia oraz, w stosownym przypadku, zniszczenia wszelkiego materiału roślinnego tej odmiany będącego w jej posiadaniu, a także wypłacenia jej wynagrodzenia tytułem kompensaty za wspomnianą uprawę.

13 Ów sąd pierwszej instancji, uznając, że od dnia, w którym posiadacz prawa do ochrony odmiany Nadorcott zidentyfikował spółkę Pardo jako rolnika, który miał uprawiać tę odmianę, to znaczy najpóźniej od dnia 30 października 2007 r., czyli od daty przekazania przez Geslive wezwania spółce Pardo, do dnia wniesienia powództw przez spółkę CVVP w listopadzie 2011 r., upłynęło ponad trzy lata, oddalił wspomniane powództwo z tego względu, iż na podstawie art. 96 rozporządzenia nr 2100/94 przedawniło się prawo do wniesienia powództwa o stwierdzenie naruszenia.

14 Audiencia Provincial de Murcia (sąd okręgowy w Murcji, Hiszpania), do którego spółka CVVP wniosła apelację od tego orzeczenia, stwierdził, że spółka Pardo nie kwestionuje ani tego, że uprawiała drzewa odmiany Nadorcott, ani braku zezwolenia posiadacza odmiany roślin. Sąd ten uznał, że poprzez swoją działalność owa spółka dokonywała naruszeń i że w związku z utrzymaniem uprawy wspomnianych drzew naruszenia te trwały. Ponadto stwierdził on, że art. 96 rozporządzenia nr 2100/94 należy interpretować w ten sposób, że roszczenia oparte na naruszeniach popełnionych mniej niż trzy lata przed wniesieniem powództw przez spółkę CVVP nie uległy przedawnieniu, podczas gdy roszczenia dotyczące działań podejmowanych ponad trzy lata przed tym zdarzeniem przedawniły się.

15 W konsekwencji od spółki Pardo zasądzono 31 199 EUR z tytułu działań stanowiących naruszenie i odpowiednie wynagrodzenie należne z tytułu działań podjętych bez zezwolenia posiadacza wspólnotowego prawa do ochrony w okresie ochrony tymczasowej. Co więcej, nakazano tej spółce zaprzestanie każdego działania stanowiącego naruszenie.

16 Spółka Pardo wniosła skargę kasacyjną do sądu odsyłającego – Tribunal Supremo (sądu najwyższego, Hiszpania) – od orzeczenia Audiencia Provincial de Murcia (sądu okręgowego w Murcji), w której to skardze zakwestionowała dokonaną przez ów sąd apelacyjny wykładnię art. 96 rozporządzenie nr 2100/94.

17 Sąd odsyłający wskazuje, że zgodnie z krajowym orzecznictwem dotyczącym własności intelektualnej należy dokonać rozróżnienia pomiędzy pojedynczym naruszeniem a naruszeniem mającym charakter ciągły. W tym ostatnim przypadku terminy przedawnienia są przedłużane, dopóki trwa działanie stanowiące naruszenie. Sąd ten zastanawia się, czy takie orzecznictwo można stosować do przepisów dotyczących przedawnienia ustanowionych w art. 96 rozporządzenia nr 2100/94, a w szczególności czy w przypadku gdy posiadacz wspólnotowego prawa do ochrony wystąpił z powództwem ponad trzy lata po powzięciu wiedzy o działaniach stanowiących naruszenie i o tożsamości ich sprawcy przedawnieniu ulega całość roszczeń dotyczących działań stanowiących naruszenie, czy też przedawniają się jedynie roszczenia dotyczące działań podjętych ponad trzy lata przed wniesieniem powództwa.

18 W tych okolicznościach Tribunal Supremo (sąd najwyższy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy wykładnia, zgodnie z którą zawsze z upływem terminu trzech lat od momentu, gdy – po przyznaniu mu wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin – posiadacz dowiedział się o naruszeniu i poznał tożsamość jego sprawcy, roszczenia przewidziane w art. 94 i 95 rozporządzenia [nr 2100/94] ulegają przedawnieniu, mimo że naruszenia trwały aż do momentu wystąpienia z roszczeniem, jest niezgodna z art. 96 [tego] rozporządzenia?

2) W przypadku udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi przeczącej: Czy można uznać, że zgodnie z art. 96 [wspomnianego rozporządzenia] przedawnienie ma zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do konkretnych naruszeń dokonanych poza trzyletnim okresem bezpośrednio poprzedzającym wystąpienie z roszczeniem, ale nie do tych, które miały miejsce w ciągu ostatnich trzech lat?

3) W przypadku udzielenia na pytanie drugie odpowiedzi twierdzącej: Czy w takim przypadku można by skutecznie dochodzić zaniechania naruszeń oraz odszkodowania z tytułu poniesionej szkody jedynie w stosunku do tych działań, które miały miejsce w ciągu ostatnich trzech lat?”.

Postępowanie przed Trybunałem

19 Postanowieniem prezesa Trybunału z dnia 13 lutego 2019 r. postępowanie w niniejszej sprawie zostało zawieszone do czasu wydania orzeczenia w sprawie C-176/18, mającej za przedmiot wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Tribunal Supremo (sąd najwyższy), dotyczący wykładni art. 13 rozporządzenia nr 2100/94 w sporze pomiędzy spółką CVVP a Adolfem Juanem Martínezem Sanchísem w przedmiocie uprawiania przez tego ostatniego drzew mandarynkowych odmiany Nadorcott.

20 Po ogłoszeniu wyroku z dnia 19 grudnia 2019 r., Club de Variedades Vegetales Protegidas (C-176/18, EU:C:2019:1131) sekretariat Trybunału przekazał ten wyrok sądowi odsyłającemu pismem z dnia 7 stycznia 2020 r. i zwrócił się do owego sądu o wskazanie, czy w świetle tego wyroku sąd ten zamierza podtrzymać swój wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w niniejszej sprawie.

21 Pismem z dnia 16 października 2020 r. sąd ten poinformował Trybunał o zamiarze podtrzymania swego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

22 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 96 rozporządzenia nr 2100/94 należy interpretować w ten sposób, że trzyletni termin przedawnienia przewidziany w tym przepisie w odniesieniu do roszczeń na podstawie art. 94 i 95 tego rozporządzenia rozpoczyna bieg – po ostatecznym przyznaniu wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin – w dniu, w którym posiadacz tego prawa dowiedział się o naruszeniu i poznał tożsamość jego sprawcy, niezależnie od tego, czy to naruszenie ustało, czy też trwa ono aż do momentu wystąpienia z roszczeniem.

23 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału przy dokonywaniu wykładni przepisu prawa Unii należy uwzględniać nie tylko jego brzmienie, lecz także jego kontekst oraz cele regulacji, której część przepis ten stanowi (wyrok z dnia 20 stycznia 2021 r., Heavyinstall, C-420/19, EU:C:2021:33, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo).

24 W pierwszej kolejności, co się tyczy brzmienia art. 96 rozporządzenia nr 2100/94, wynika z niego wyraźnie, że roszczenia na podstawie art. 94 i 95 tego rozporządzenia ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia ostatecznego przyznania wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin i od dnia, w którym posiadacz tego prawa do ochrony dowiedział się o jego naruszeniu i o osobie, która je naruszyła, a w każdym przypadku po 30 latach od dnia, w którym nastąpiło naruszenie.

25 I tak, po pierwsze, z powyższego brzmienia wynika, że przepis ten przewiduje dwie przesłanki, z których jedna jest warunkiem wstępnym drugiej, pozwalające na ustalenie dnia, w którym rozpoczyna bieg trzyletni termin przedawnienia dotyczący wystąpienia z roszczeniami na podstawie art. 94 i 95 rozporządzenia nr 2100/94.

26 Rozpoczęcie biegu takiego terminu zależy bowiem z jednej strony od zdarzenia obiektywnego, mianowicie od terminu ostatecznego przyznania wspólnotowego prawa do ochrony, a z drugiej strony od zdarzenia subiektywnego, mianowicie terminu, w którym posiadacz wspólnotowego prawa do ochrony dowiedział się o naruszeniu swego prawa i tożsamości jego sprawcy.

27 Jeśli chodzi o wątpliwość, czy istnieje hierarchia tych zdarzeń jako warunków rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia, należy uznać, iż termin trzech lat rozpoczyna bieg w chwili zdarzenia, które miało miejsce jako ostatnie, to znaczy albo w dniu udzielenia wspólnotowego prawa do ochrony, albo w dniu powzięcia wiadomości o naruszeniu i o tożsamości jego sprawcy (zob. analogicznie wyrok z dnia 2 marca 2017 r., Glencore Céréales France, C-584/15, EU:C:2017:160, pkt 47).

28 Oznacza to, że art. 96 rozporządzenia nr 2100/94 nie można interpretować w ten sposób, iż zaprzestanie naruszenia stanowi zdarzenie będące warunkiem rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia roszczeń na podstawie art. 94 i 95 tego rozporządzenia.

29 Powyższa wykładnia, za którą opowiada się spółka CVVP w swoich uwagach na piśmie, byłaby nie tylko sprzeczna z brzmieniem tego art. 96, lecz sprowadzałaby się, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 46 opinii, do dodania do przesłanek, o których mowa w pkt 26 niniejszego wyroku, przesłanki nieprzewidzianej przez prawodawcę Unii.

30 Po drugie, brzmienie art. 96 rozporządzenia nr 2100/94 ogranicza się do wskazania, że trzyletni termin przedawnienia rozpoczyna bieg w momencie, w którym posiadacz dowiaduje się o „działaniu" stanowiącym naruszenie jako takim oraz o tożsamości sprawcy. Przepis ten nie zawiera natomiast żadnego innego uściślenia dotyczącego ewentualnego uwzględnienia długości okresu, w którym działania stanowiące naruszenie zostały podjęte z zamiarem pokrzywdzenia posiadacza wspólnotowego prawa do ochrony, lub ciągłego charakteru tych naruszeń. Z tego brzmienia wynika jedynie, że owo „naruszenie" jest tym, które może być przedmiotem jednego z roszczeń na podstawie art. 94 i 95 rozporządzenia nr 2100/94.

31 W tym względzie należy przypomnieć, po pierwsze, że od dnia przyznania wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin nieupoważnione wykonywanie w odniesieniu do odmiany roślin będącej przedmiotem tej ochrony działań, o których mowa w art. 13 ust. 2 rozporządzenia nr 2100/94, stanowi „nieupoważnione użytkowanie" w rozumieniu art. 13 ust. 3 tego rozporządzenia. I tak zgodnie z art. 94 ust. 1 lit. a) tego rozporządzenia każdy, kto w tych okolicznościach wykonuje jedno z tych działań, może zostać pozwany przez posiadacza prawa o zaniechanie naruszenia lub wypłatę słusznego wynagrodzenia, lub też o jedno i drugie (zob. wyrok z dnia 19 grudnia 2019 r., Club de Variedades Vegetales Protegidas, C-176/18, EU:C:2019:1131, pkt 41).

32 Po drugie, jeśli chodzi o okres poprzedzający przyznanie prawa do tej ochrony, posiadacz ten może zgodnie z art. 95 rozporządzenia nr 2100/94 zażądać słusznego wynagrodzenia od każdego, kto w okresie między publikacją wniosku o przyznanie wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin a jego przyznaniem podjął działanie, którego podejmowanie po zakończeniu tego okresu byłoby, ze względu na taką ochronę, w jego przypadku zabronione (zob. wyrok z dnia 19 grudnia 2019 r., Club de Variedades Vegetales Protegidas, C-176/18, EU:C:2019:1131, pkt 42).

33 W konsekwencji z pkt 24–32 niniejszego wyroku wynika, że zgodnie z brzmieniem art. 96 rozporządzenia nr 2100/94 trzyletni termin przedawnienia przewidziany przez ten przepis dla roszczeń na podstawie art. 94 i 95 tego rozporządzenia rozpoczyna bieg nie od momentu,

w którym ustały naruszenia, odnośnie do których wystąpiono z tymi roszczeniami, lecz od dnia, w którym posiadacz wspólnotowego prawa do ochrony dowiedział się o istnieniu tych działań i tożsamości ich sprawcy, ponieważ brzmienie to nie zawiera żadnego odesłania do pojęć wymiaru czasowego naruszenia oraz ciągłości działania stanowiącego naruszenie ani nawet żadnej wzmianki o tych pojęciach.

34 W drugiej kolejności – taką wykładnię potwierdza kontekst, w jaki wpisuje się art. 96 rozporządzenia nr 2100/94.

35 Należy bowiem zauważyć, że roszczenia na podstawie art. 94 i 95 tego rozporządzenia są skierowane w szczególności przeciwko działaniom określonym w art. 13 ust. 2 tego rozporządzenia. Tymczasem przepis ten odnosi się do pojedynczo wskazanych działań, skutkiem czego okoliczność, że działanie utrzymuje się w czasie, nie jest decydująca w odniesieniu do ustalenia początku biegu terminu przewidzianego w art. 96 wspomnianego rozporządzenia.

36 W trzeciej kolejności – wykładnię tego przepisu wskazaną w pkt 33 niniejszego wyroku potwierdza cel, do którego realizacji zmierza rozporządzenie nr 2100/94 za pomocą wspomnianego przepisu, z tego względu, że ustanawia ono przepis dotyczący przedawnienia.

37 Należy bowiem przypomnieć, że terminy przedawnienia pełnią ogólnie funkcję zapewnienia pewności prawa (wyrok z dnia 30 kwietnia 2020 r., Nelson Antunes da Cunha, C-627/18, EU:C:2020:321, pkt 44 i przytoczone tam orzecznictwo).

38 Aby spełniać skutecznie tę funkcję, terminy te powinny być wcześniej ustalone i każde stosowanie terminu przedawnienia „w drodze analogii" powinno być w wystarczający sposób możliwe do przewidzenia dla jednostki (wyrok z dnia 23 stycznia 2019 r., Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, EU:C:2019:51, pkt 71 i przytoczone tam orzecznictwo).

39 Tymczasem wykładnia art. 96 rozporządzenia nr 2100/94, zgodnie z którą termin przedawnienia, który przepis ten przewiduje, rozpoczynałby bieg dopiero w momencie zaprzestania badanego działania stanowiącego naruszenie, skutkowałby tym, że dopóki trwa to naruszenie, posiadacz wspólnotowego prawa do ochrony mógłby wystąpić z roszczeniami na podstawie art. 94 i 95 tego rozporządzenia aż do trzech lat po zaprzestaniu tego działania, niezależnie od dnia, w którym rozpoczęło się wspomniane działanie, i dnia powzięcia przez posiadacza wiedzy o tym działaniu i tożsamości jego sprawcy.

40 Powyższa wykładnia obciążałaby sprawcę działań stanowiących naruszenie trwałym brakiem pewności, ponieważ posiadacz wspólnotowego prawa, mimo że przyzwalał na trwanie danych działań do tego stopnia, że spowodował po stronie ich sprawcy wrażenie, iż działa on w dobrej wierze, mógłby skutecznie wystąpić z jednym z roszczeń na podstawie art. 94 i 95 rozporządzenia nr 2100/94 odnośnie do wszystkich tych działań, bez względu na dzień, w którym każde z nich miało miejsce.

41 W konsekwencji na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że art. 96 rozporządzenia nr 2100/94 należy interpretować w ten sposób, iż trzyletni termin przedawnienia przewidziany w tym przepisie dla roszczeń na podstawie art. 94 i 95 tego rozporządzenia rozpoczyna bieg – niezależnie od okoliczności, czy działanie stanowiące naruszenie chronionej odmiany nadal trwa, lub też od dnia, w którym wspomniane działanie ustało – po pierwsze, w dniu ostatecznego

udzielenia wspólnotowego prawa do ochrony, a po drugie, w dniu, w którym posiadacz wspólnotowego prawa do ochrony dowiedział się o istnieniu tego działania i o tożsamości jego sprawcy.

W przedmiocie pytań drugiego i trzeciego

42 Poprzez pytania drugie i trzecie, które należy zbadać łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 96 należy interpretować w ten sposób, że ulegają przedawnieniu wszystkie roszczenia na podstawie art. 94 i 95 tego rozporządzenia dotyczące całości działań stanowiących naruszenie chronionej odmiany, które zostały podniesione ponad trzy lata od, z jednej strony, ostatecznego przyznania wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin, a z drugiej strony – dowiedzenia się przez posiadacza wspólnotowego prawa do ochrony o całości tych działań i tożsamości ich sprawcy, niezależnie od daty podjęcia każdego z działań będących częścią wspomnianej całości działań rozpatrywanego odrębnie, czy też przedawniają się jedynie roszczenia dotyczące działań podjętych ponad trzy lata przed podniesieniem tych roszczeń.

43 Jak wynika z pkt 35 niniejszego wyroku, art. 96 rozporządzenia nr 2100/94 dotyczy przedawnienia roszczeń na podstawie art. 94 i 95 tego rozporządzenia dotyczących pojedynczo wskazanych działań stanowiących naruszenie.

44 Jak przypomniano w pkt 31 i 32 niniejszego wyroku, takimi działaniami są bowiem działania określone w art. 13 ust. 2 tego rozporządzenia, wymagające zgody posiadacza wspólnotowego prawa do ochrony, mianowicie wytwarzanie lub rozmnażanie (reprodukcja), przygotowanie do rozmnażania, oferowanie do sprzedaży, sprzedaż lub inne wprowadzenie do obrotu, eksport z Unii Europejskiej, import do Unii i przechowywanie do każdego z celów tych działań w odniesieniu do składników odmiany lub materiału ze zbioru odmiany chronionej.

45 Do celów stosowania art. 96 rozporządzenia nr 2100/94 należy zatem uwzględnić z osobna każde stanowiące naruszenie działanie odpowiadające jednemu z działań wymienionych w art. 13 ust. 2 tego rozporządzenia, niezależnie od okoliczności, czy powtarza się ono lub trwa w czasie, czy też może zostać wpisane w całość działań.

46 Ponadto, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 61 opinii, fakt, że art. 96 rozporządzenia nr 2100/94 przewiduje przedawnienie „działania”, a nie przedawnienie zachowania, które jest postrzegane jako „całość działań”, przemawia za indywidualnym badaniem przedawnienia każdego z działań stanowiących naruszenie będących częścią „całości działań”.

47 Z powyższego wynika, że to właśnie dzień, w którym posiadacz wspólnotowego prawa do ochrony dowiedział się o istnieniu stanowiącego naruszenie działania rozpatrywanego odrębnie oraz o tożsamości jego sprawcy, jest decydujący dla ustalenia, czy roszczenia na podstawie art. 94 i 95 rozporządzenia nr 2100/94 przedawniły się ze względu na trzyletni termin przewidziany w art. 96 tego rozporządzenia.

48 W okolicznościach w postępowaniu głównym do sądu odsyłającego należy zatem określenie w odniesieniu do każdego z działań stanowiących naruszenie zarzucanych spółce Pardo, czy spółka CVVP dowiedziała się o tych działaniach i ich sprawcy ponad trzy lata przed wniesieniem powództw o naprawienie szkody rozpatrywanych w postępowaniu głównym, które, jak wynika z postanowienia odsyłającego, zostały wniesione w listopadzie 2011 r.

49 Przeciwna wykładnia art. 96 rozporządzenia nr 2100/94, zgodnie z którą upływ trzyletniego terminu przewidzianego w tym przepisie spowodowałby przedawnienie rozciągające się na wszystkie działania naruszające prawa posiadacza, za jaką opowiada się spółka Pardo w swoich uwagach na piśmie, byłaby sprzeczna z celem tego przepisu.

50 Z powyższej wykładni wynikałoby bowiem, że przedawnienie roszczeń na podstawie art. 94 i 95 tego rozporządzenia związanych z działaniem stanowiącym naruszenie, które byłoby traktowane albo jako stanowiące podjęcie zachowania, albo jako leżące u podstaw całości stanowiących naruszenie działań dotyczących chronionej odmiany, skutkowałoby także przedawnieniem roszczeń dotyczących jakichkolwiek innych późniejszych działań, które mogą zostać przypisane temu zachowaniu lub zostać powiązane z tą całością działań, niezależnie od dnia, w którym posiadacz wspólnotowego prawa do ochrony dowiedział się o istnieniu takiego działania i o tożsamości jego sprawcy.

51 Tymczasem, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 56 opinii, normy dotyczące przedawnienia mogą odnosić się wyłącznie do działań, które zostały podjęte, a nie do działań, które mogą zostać dokonane w przyszłości.

52 Co więcej, gdyby roszczenia na podstawie art. 94 i 95 rozporządzenia nr 2100/94 należało uznać za przedawnione z tego względu, że przedawniły się roszczenia dotyczące „pierwotnego działania" leżącego u podstaw badanego zachowania, posiadacz wspólnotowego prawa do ochrony zostałby pozbawiony jakiejkolwiek ochrony w odniesieniu do działań stanowiących naruszenie podjętych po upływie terminu przedawnienia dotyczącego tego pierwotnego działania.

53 Takie rozumienie terminu przedawnienia przewidzianego w art. 96 tego rozporządzenia byłoby niezgodne z samym celem wspomnianego rozporządzenia, którym na podstawie jego art. 1 jest ustanowienie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin.

54 W świetle powyższych rozważań na pytania drugie i trzecie należy odpowiedzieć, że art. 96 rozporządzenia nr 2100/94 należy interpretować w ten sposób, że ulegają przedawnieniu jedynie roszczenia na podstawie art. 94 i 95 tego rozporządzenia dotyczące całości działań stanowiących naruszenie chronionej odmiany, które zostały podniesione ponad trzy lata od, z jednej strony, ostatecznego przyznania wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin, a z drugiej strony – dowiedzenia się przez posiadacza wspólnotowego prawa do ochrony o istnieniu każdego z działań będących częścią tej całości działań rozpatrywanego odrębnie i o tożsamości ich sprawcy.

W przedmiocie kosztów

55 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (siódma izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 96 rozporządzenia Rady (WE) nr 2100/94 z dnia 27 lipca 1994 r. w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin należy interpretować w ten sposób, że trzyletni termin przedawnienia przewidziany w tym przepisie dla roszczeń na podstawie art. 94 i 95 tego rozporządzenia rozpoczyna bieg – niezależnie od okoliczności, czy działanie stanowiące naruszenie chronionej odmiany nadal trwa, lub też od dnia, w którym wspomniane działanie ustało – po pierwsze, w dniu ostatecznego udzielenia wspólnotowego prawa do ochrony, a po drugie, w dniu, w którym posiadacz wspólnotowego prawa do ochrony dowiedział się o istnieniu tego działania i o tożsamości jego sprawcy.**

2) **Artykuł 96 rozporządzenia nr 2100/94 należy interpretować w ten sposób, że ulegają przedawnieniu jedynie roszczenia na podstawie art. 94 i 95 tego rozporządzenia dotyczące całości działań stanowiących naruszenie chronionej odmiany, które zostały podniesione ponad trzy lata od, z jednej strony, ostatecznego przyznania wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin, a z drugiej strony – dowiedzenia się przez posiadacza wspólnotowego prawa do ochrony o istnieniu każdego z działań będących częścią tej całości działań rozpatrywanego odrębnie i o tożsamości ich sprawcy.**

Podpisy